En bid af kropssproget

Forfattere: Anne Bech
Redaktør: Anne Torpegaard Festersen
Kompetenceområder: Fortolkning, Fremstilling

Introduktion:
I denne aktivitet skal eleverne arbejde med maleriet "Fangsten deles" af Viggo Johansen. Eleverne skal arbejde med personerne på billedet, deres indbyrdes relationer og deres kropssprog. Der er udarbejdet opgaver til billedet, som eleverne kan arbejde selvstændigt med eller i mindre grupper. Her tages den historiske samtid også med i opgaverne.

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

1 Kropssprog er et "sprog", som eleverne dagligt anvender uden nødvendigvis at tænke nærmere over det. Men hvordan bruger en kunstmaler kropssproget til at fortælle en historie, beskrive en handling, en stemning el. lign?

Lad eleverne vise forskellige variationer af kropssprog for hinanden, gerne ved tavlen og evt. to og to. Eksempelvis at ville slå nogen/noget, at se sur, glad, rasende, overrasket, tænksom, ked og/eller træt ud, at være bange for nogen, eller at tage imod nogen med åbne arme.

2 Kopiark 1 deles ud til eleverne. Lad evt. eleverne finde maleriet på nettet, hvis de har brug for at zoome mere ind. Der kan arbejdes selvstændigt eller i mindre grupper med opgaverne.

Fokus er her, at eleverne arbejder med personernes kropssprog på billedet gennem de opstillede spørgsmål på kopiarket.

3 Afslut arbejdet med "Fangsten deles" med en fælles opsamling på elevernes svar. Små "opsætninger" af personerne fra maleriet kan evt. "spilles" ved tavlen, så alle får helt styr på kropssproget fra maleriet. Havde fangsten været et bjerg af fisk, ville kropssproget ganske givet være anderledes. Dette kunne også "spilles" af eleverne.

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Viggo Johansen "Fangstens deles" 1884 (Skagens Museum)

Forberedelser

Print kopiarket.

Overvej hvordan du vil arbejde med den introducerende opgave, hvor eleverne skal iscenesætte små opstillinger kun ved brug af deres kropssprog (i par, grupper, ved tavlen)

Læringsmål

Fællesmål efter 9. klasse.

Kompetenceområde: Fortolkning.

"Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster"

(Danskfagets "Færdigheds- og vidensmål/fortolkning")

Eleverne skal lære:

- at analysere, fortolke og perspektivere malerier
- at få et fælles fagligt sprog til billedanalyse

- at forstå og anvende faglige grundelementer i billedanalyse
- at forstå at billeder er et spejl af en historisk tid
- at udføre og anvende faglig læsning i relation til analysearbejdet

Derudover skal eleverne i dette forløb vise viden om "sammenhæng mellem situation, kultur og kropssprog" (Danskfagets "Færdigheds-og vidensmål/kommunikation/krop og drama) til at udføre deres færdige iscenesættelser/parafraser af de udvalgte værker.

Uddybende

Den historiske samtid.

I Skagen blev der malet mange billeder af fiskere eller livet som fisker i midten og slutningen af 1800-tallet.

Fiskeriet foregik på det tidspunkt med åbne både direkte fra stranden, da Skagen ikke havde nogen havn. Man fiskede med kroge, garn eller vod, der kunne bruges til hele året at fange forskellige fladfisk med.

Det var hårdt og krævende arbejde, som tit foregik i døgndrift især forår og sommer.

Fiskerne arbejdede sammen i selskaber og fangsten, som var lønnen (se billedet "Fangsten deles"), blev fordelt mellem dem. Et selskab bestod som regel af seks voksne mænd og ligeså mange hjælpere, der kunne være mænd, kvinder eller drenge helt ned til 11 års alderen. Hjælpernes løn var cirka en femtedel af mændenes.

Når malerne valgte fiskerne eller fiskeriet som motiv, hang det sammen med den industrialisering, som opstod i anden halvdel af 1800-tallet. Meget af det, der før blev lavet ved håndkraft, blev nu lavet på maskiner og der opstod nærmest en folkevandring fra land til by, hvor fabrikker skød op og befolkningsvæksten tog til.

Dette medførte at nogle mennesker begyndte at længes tilbage til "de gode gamle dage", hvor alting syntes mere enkelt og oprindeligt.

Fiskene på Skagen arbejdede stadig fra "hånden til munden". De levede af det, de selv fangede uden maskiners indblanden. De var underlagt naturens luner og blev opfattet som en form for heltemodige, når de satte livet på spil, hver gang de tog ud på havet i deres små både.

Dette var perfekte motiver, der kunne minde folk om en svunden tid.

Skagen var en lille fiskerby, der lå langt fra de store byers industri og travlhed og hvor de "gode gammeldags fiskertyper"og deres arbejdsliv egnede sig godt til at blive gengivet på motiver.

Skagensmalerne blev en del af Det moderne Gennembrud, fordi de blandt andet var med til at gengive omverdenen på en ny og mere naturtro måde.

Kilde: Skagens museum. https://skagenskunstmuseer.dk/

Ønskes der uddybende materiale til den historiske samtid, kan man benytte nedenstående link:

Statens Museum for Kunst.

Det modernde gennembrud:
https://natmus.dk/fileadmin/user_upload/natmus/undervisning/dokumenter/dk_historier/det_moderne_gennembrud_2.pdf (set november 2019)

Guldalderen:
https://www.smk.dk/article/guldalderen/ (set november 2019)

https://natmus.dk/museer-og-slotte/nationalmuseet/undervisning-paa-natio... (set november 2019)

Kropssprog.

I arbejdet med billedanalyse med motiver, hvori der indgår personer, er det vigtigt at iagttage personens/personernes kropssprog. Kig på det umiddelbare - er der et åbent eller lukket kropssprog?

Lukket kropssprog kan betyde at personen/personerne med arme, ben, holdning og ansigtsudtryk markerer, at de lukker af for verden omkring dem. Åbent kropssprog kan omvendt betyde at personen/personerne signalerer åbenhed og imødekommenhed overfor verden og personerne omkring dem.

Kropssprog i sammenhæng med personernes placering i forhold til hinanden på et givent motiv kan også have en betydning. Er personerne tæt på hinanden, kan det betyde en tæt og nær relation og igen omvendt kan en placering langt fra hinanden indikere, at de ikke har noget med hinanden at gøre eller at de måske har en fjendtlig relation.

Personernes blik og blikretninger har også betydning i denne sammenhæng

Kopiark

Kopiark:
Elevark 1 til aktivitet 3 4112019.pdf

Opgaver til Viggo Johansens billede: "Fangsten deles"

Viggo Johansen "Fangsten deles" 1884 (Skagens Museum)

Hvad kan man se på billedet:
Fiskerne er kommet i land.
Båden er trukket op på land.
Vandet virker stille.
Flotte skyer i baggrunden.

Opgave 1.
Arbejd med personerne på billedet, deres roller i motivet, deres kropssprog og deres samtid. Skriv svarerne ned.

- Hvilke personer er der på billedet? Beskriv dem.
- Hvad er deres umiddelbare sammenhæng? Forklar dig.
- Hvordan er deres kropsholdning hver især?
- Ændres relationen imellem dem, hvis du zoomer ind på motivet?
- Hænger deres kropssprog sammen med deres arbejde?
- Hvad fortæller personernes kropssprog om den samtid, billedet er malet i?
- Hænger maleriets titel sammen med personernes kropssprog?
- Hvem læner sig op af kvindens skørt?

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv